

RTU studiju kurss "Kursu bloks "Garīgās attīstības traucējumiem": Pirmsskolas speciālā pedagoģija (7 mācību jomas)"

0R000 Rēzeknes akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	RA0650
Nosaukums	Kursu bloks "Garīgās attīstības traucējumiem": Pirmsskolas speciālā pedagoģija (7 mācību jomas)
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācībspēks	Mārīte Rozenfelde - Doktors, Asociētais profesors
Mācībspēks	Inese Tīgere - Nozares speciālists (doktorants) Aija Vindeče - Pasniedzējs
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 5.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursa ietvaros studējošie izziņās pirmsskolas speciālās pedagoģijas mērķus un uzdevumus, pirmsskolas mācību jomu metodiku, gūs izpratni par vērtēšanas pamatprincipiem, strādājot ar bērniem, kuriem ir attīstības traucējumi.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Kursa mērķis: veidot izpratni par speciālās didaktikas pamatnostādņiem, jēdzieniem, principiem, sagatavot pedagogus teorētiski un praktiski darbam ar bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Uzdevumi: 1. Veidot izpratni par darbu ar bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem pirmsskolā, pratību pamatu mācību jomās, nodrošinot diferencētu un kompetenču pieejā balstītu mācību procesu. 2. Gūt izpratni par mācību procesā izmantojamām metodēm un paņēmieniem mācību satura apguvei bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem pirmsskolas mācību jomās. 3. Gūt izpratni par vērtēšanas pamatprincipu ievērošanu mācību procesā, izvērtējot bērna attīstības dinamiku, ievērojot katra izglītojamā individuālās attīstības vajadzības.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgā darba temati un uzdevumi: 1. Bērnu ar garīgās attīstības traucējumiem iekļaušana pirmsskolas izglītības mācību procesā, nodrošinot diferencētu un individualizētu pieeju. 2. Speciālā skolotāja/pedagoģa uzdevumi mācību jomu apguve bērniem ar garīgas attīstības traucējumiem. 3. Individuālā pirmsskolas izglītības programmas apguves plāna sastādīšana un īstenošana noteiktam bērnam. 4. Nodarbību satura plānošana dažāda vecumposma pirmsskolas bērnam ar garīgās attīstības traucējumiem dažādās mācību jomās (2 jomās katram studējošam) 5. Bērna attīstības dinamikas izvērtējams vienā no pirmsskolas mācību jomām, ņemot vērā vērtēšanas procesa pamatprincipus un bērna individuālās attīstības vajadzības. 6. Atbalsta komandas darbība pirmsskolas izglītības iestādē.

Literatūra	<p>Obligātā/Obligatory:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ljepiņa S. (2003), Speciālā psiholoģija. RaKa Čapkeviča, Olga (2008) Bērnu ar vidēji smagiem un smagiem garīgās attīstības traucējumiem audzināšana un apmācība RA Izdevniecība Tūbele S., Šteinberga A. (2004). Ievads speciālajā pedagoģijā. Raka Vīgante R., (2008). Speciālās izglītības programmu līmeņu diferencija. (6. Teacher education for special schools). Tereško A., Kondrova A., Rozenfelde M., Želve I. (2013) Metodiskais materiāls pedagogiem izglītojamo ar garīgās attīstības traucējumiem sociālo prasmju, uzvedības un mācību sasniegumu izvērtēšanai Rīga: VISC Krastiņa E., Andersone R., Mencis J. (2011) Matemātisko prasmju attīstīšana ceļā uz sākumskolu Rīga, VISC Ukstiņa R.(2003) Matemātisko priekšstatu veidošana pirmsskolas vidējā vecuma bērniem Liepāja Ukstiņa R.(1996) Didaktiskās-matemātiskās rotaļas kā pirmsskolas vecuma bērnu attīstības līdzeklis Rīga LU Kalēja-Gasparoviča D. (2020) Bērna radošā pašizpaušme vizuālajā mākslā pirmsskolā. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds Frīdenberga B.(2003) Vizuālā māksla pirmsskolā. Rīga: RaKa Hibnere V.(1998) Bērna vizuālā darbība. Rīga, Raka Hibnere V., Grasmāne L.(2000) Bērna vizuālā darbība. (II daļa) Rīga, Raka Lejiņa G. (2018) Pirmie soļi veidošanā. Rīga, RAKA Skrastiņa J.(2015) Veidošanas priekš. Rīga, Raka Geka S.(2017) Rotaļas ar līnijām. Rīga, Raka Kalniņa V.(1986) Pirmsskolas vecuma bērnu valodas attīstīšanas metodika. Rīga, Zvaigzne Trinīte B (2003) Tēžu krājums: Bērna valodas attīstība un tās traucējumi: problēmas un risinājumi Latvijas Logopēdu asociācija 1. starptautiskā zinātniskā konference. Rīga Kakse, V. (2020). Izglītība mūsdienīgai lietpratībai: mācību satura un pieejas apraksts. Papildu/Additional: <ol style="list-style-type: none"> ESF projekta "Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide" sagatavotie metodiskie materiāli https://registri.visc.gov.lv/specizglitiba/metmat_esfpr.shtml "Mācību un metodisko līdzekļu satura adaptēšana vieglajā valodā", lai iepazīstinātu ar adaptētajiem mācību līdzekļiem, kas atzīmēti ar norādi "viegli lasīt" un ievietoti krātuvē Skola2030 01.03.2023. https://www.facebook.com/Skola2030/videos/738887344208561 Tereško A., Kondrova A., Rozenfelde M., Želve I. (2013) Bērns ar garīgās attīstības traucējumiem ģimenē. Metodiskais materiāls vecākiem. Rīga: VISC, 2013. <p>Citi informācijas avoti / Other sources of information: Zinātniskajās datu bāzēs (EBSCO, Web of Science, SAGE Journal, Cambridge Journals Online, Science Direct, SCOPUS, Britannica Online u. c.) pieejamās publikācijas kursa tēmu ietvarā.</p>
Nepieciešamās priekšzināšanas	Zināšanas par bērnu attīstības fizioloģiju, pamatzināšanas par dažādiem bērnu attīstības traucējumiem un to korekcijas iespējām.

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
<p>1. temats: lekcija: Ieteikumi speciālās un iekļaujošās izglītības īstenošanai.</p> <p>1. lekcija: Sadarbības mehānisms agrīnai speciālo vajadzību noteikšanai.</p> <p>2. lekcija :Atbalsta komandas darba organizācija izglītības iestādē. Atbalsta pasākumu nodrošināšana vispārējās izglītības iestādēs. Efektīvu paņēmieni izmantošana, atbalsta komandas darba organizācijā speciālajā pirmsskolas izglītībā.</p>	4	5	1	15
<p>2. temats: Vadlīnijas pedagoģiskai izpētei un korekcijas darba plānošanai speciālajā pirmsskolas izglītībā</p> <p>1.lekcija . Logopēda, speciālā skolotāja, pedagoga uzdevumi mācību jomu programmu modificēšanā.</p> <p>2. lekcija. Individuālā pirmsskolas izglītības programmas apguves plāna sastādīšana un īstenošana. Plāna izveides principi, mērķi un uzdevumi. Plāna izveides un īstenošanas soļi, plāna īstenošanas izvērtējums.</p>	4	10	1	15
<p>3. temats Pirmsskolas izglītības satura specialajā izglītībā īstenošanas mērķi un uzdevumi.</p> <p>1. lekcija : Speciālās izglītības procesa organizēšanas nosacījumi, likumsakarības pirmsskolas izglītības iestādē.</p> <p>2.lekcija: Pirmsskolas pedagogu mērķtiecīgi organizētas un netieši vadītas rotaļdarbības organizēšanas pamatprincipi. Mācību metožu un paņēmieni, didaktisko mācību līdzekļu atlase un diferencēts pielietojums.</p> <p>3.lekcija: Pirmsskolas izglītības vērtēšanas pamatprincipi, metodiskie paņēmieni. Ieteikumi iekļaujošai vērtēšanai</p>	3	5	1	10
<p>4. temats: Pratību pamatu veidošana valodu mācību jomā izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem.</p> <p>1.lekcija: Valodas attīstības īpatnības bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Valodu mācību jomas satura vienības (saziņas konteksts, teksts un tekstveide, valodas struktūra) un sasniedzamie rezultāti, to pielāgošana bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem.</p> <p>2. lekcija: Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana valodas mācību jomas pratību veidošanai.</p> <p>3. lekcija: Diagnostiķe, formatīvā un summatīvā vērtēšana valodu mācību jomā bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem.</p>	8	10	4	10

5. temats: Vērtībās balstītu ieradumu veidošanās sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā pirmsskolas vecuma bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem 1.lekcija : Izpratnes par jēdzieniem, vērtībām un noturīgu ieradumu veidošana sociālajā un pilsoniskajā mācību jomā pirmsskolas vecuma bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. 2. lekcija: Mācību jomā plānotie bērnam sasniedzamie rezultāti, to pielāgojums bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. 3.lekcija: Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana sociālās un pilsoniskās jomas saturā apguvei. Skolotāju, bērna vecāku un atbalsta personāla sadarbība bērna izaugsmes veicināšanai. 4. lekcija : Vērtēšanas veidi, to pielāgošana bērna vajadzībām.	5	5	2	10
6.temats: Dabaszinātņu mācību jomas prasību veidošana bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. 1.lekcija: Vērošanas, eksperimentālo un pētnieciskos prasmju attīstīšana, likumsakarību izpratnes veidošana, praktiski darbojoties, izziņot dabā notiekošos procesus pirmsskolā. 2. lekcija :Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana dabaszinātņu mācību jomas saturā apguvei. 3. lekcija: Kompleksā sasniedzamā rezultāta apguves vērtēšana mācīšanās veicināšanai	5	10	2	10
7. temats: Pamatprasmes matemātikas mācību jomā bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. 1.lekcija: Sensoro priekšstatu apgūšana un priekšmetu izpēte. 2. lekcija: Integrētā mācību procesa uzdevumi programmas saturā vienībās darbības ar priekšmetiem, skaits un skaitīšana , skaita salīdzināšana, sakarības starp lielumiem, grupēšana, priekšmetu salīdzināšana, priekšstati par laiku. 3. lekcija : Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana matemātikas mācību jomā. 4. lekcija : Diagnosticejošā, formatīvā un summatīvā vērtēšana matemātikas mācību jomā bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem.	11	15	4	20
8. temats: Pamatprasmju apguve kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomā. 1. lekcija: Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomā apgūstamie nozīmīgākie jēdzieni, darbības, satura nozīmīgums. 2. lekcija: Bērna ar garīgās attīstības traucējumiem iesaiste mācību procesā, prasmju un iemaņu attīstīšana , realizējot jomas saturā vienības. 3.lekcija: Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase un izmantošana kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā jomas saturā apguvei. 4.lekcija: Vērtēšanas pamatprincipu ievērošana, izstrādājot bērna mācību sasniegumu vērtēšanas kritērijus jomā.	11	15	4	20
9. temats: Prasību apguve veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomās izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. 1.lekcija: Fizisko aktivitāšu apguves īpatnības pirmsskolas vecuma bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Veselību veicinošo fizisko aktivitāšu pedagoģiskie aspekti. 2. lekcija: Fiziskās aktivitātes un veselības mācību jomā apgūstamo prasību pielāgošana izglītojamiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Mācību metožu, paņēmieni, mācību līdzekļu atlase veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomās saturā apguvei.	4	5	1	5
Kopā:	55	80	20	115

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: 1. Pārzin speciālās pedagoģijas mērķus un uzdevumus, pirmsskolas jomu metodiku strādājot ar bērniem, kuriem ir attīstības traucējumi. 2. Ir izpratne par mācību jomu saturu, tajās izmantojamajām metodēm un paņēmieniem saturā apguvei bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. 3. Zina vērtēšanas pamatprincipus, strādājot ar bērniem, kuriem ir garīgās attīstības traucējumi.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas semināros. Vērtēšana tiek veikta vadoties pēc iegūtās izpratnes un apgūto prasmju kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.
Prasmes: 1. Studiju kursa apguves rezultāta students patīs organizēt mācību darbību bērniem ar garīgas attīstības traucējumiem, pielietojot attīstošas un atbalstošas metodes. 2. Spēs veikt bērnu izpēti katrā mācību jomā, izstrādāt un īstenot bērnam individuālo attīstības plānu. 3. Patīs izvēlēties bērnam ar garīgas attīstības traucējumiem piemērotas mācību metodes un paņēmieni, didaktiskos mācību līdzekļus, diferencēti pielietot tos, atbilstoši bērna individuālajām īpatnībām. 4. Būs apgūta prasme izvērtēt gan bērna mācību jomas sasniegumus, gan bērna individuālo attīstības dinamiku un sastādīt novērtēšanas ziņojumu.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas semināros. Vērtēšana tiek veikta vadoties pēc iegūtās izpratnes un apgūto prasmju kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.
Kompetences: Spēs iekļaut pirmsskolas vecuma bērnu ar garīgas attīstības traucējumiem pirmsskolas izglītības procesā, ņemot vērā bērna attīstības traucējumu izpaušmes, izvērtēt bērna attīstības dinamiku, analizēt pirmsskolas izglītības iestādes darbu iekļaujošas izglītības procesa aspektā.	Patstāvīgā darba uzdevumu izpilde, rezultātu prezentācija un diskusijas semināros. Vērtēšana tiek veikta vadoties pēc iegūtās izpratnes un apgūto prasmju kvalitātes, atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Aktīva un rezultatīva līdzdalība lekcijās.	10
Izstrādāts referāts” Bērnu ar garīgās attīstības traucējumiem iekļaušana pirmsskolas izglītības mācību procesā, nodrošinot diferencētu un individualizētu pieeju”.	10
Individuālā pirmsskolas izglītības programmas apguves plāna sastādīšana un īstenošana noteiktam bērnam.	20
Semināra kopvērtējums par nodarbību saturā plānošanu.	30
Bērna attīstības dinamikas izvērtējams vienā no pirmsskolas mācību jomām, ņemot vērā vērtēšanas procesa pamatprincipus un bērna individuālās attīstības vajadzības.	20
Prezentācija par atbalsta komandas darbu pirmsskolas izglītības iestādē.	10
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	5.0	27.0	28.0	0.0		*	